

lettel, hogy megdöntesere négyezer katonai tülerőt, szigorú gazdasági blokádot és raffinált diplomáciai akciókat vetettek be egyszerre. A védelmük alatt szerveződő magyar ellenforradalmi csoportok Bécsben és Szegeden és az ország belső területén nem jelentéktelen, de önmagában komoly akcióra képtelen erő volt hozzájuk képest.

Ezzel a jól szervezett intervencióval kellett szembe szállni a magyar népek, és ezzel a jól szervezett erővel szemben védte hazáját olyan hősiességgel a magyar Vörös Hadsereg, hogy elenségeinek is elismerését vívta ki. Ebből a harcból kért részt az 1919 március 21-én kommunista platformon egyesült szervezett munkásifjúság, amely április 6-án felvette a KIMSZ (Kommunista Ifjúságunk Magyarországi Szövetsége) nevet „Nekünk, kommunista ifjaknak az emberi élet drágább a világ összes kincsénél és épp ezért életünk és szabadságunk védelmére kell, hogy készen legyünk. Életünk, szabadságunk veszélyben van. — írja egy korabeli ifjúsági lap — Tehát nincs más hátra, mint fegyvert fegyver ellen ragadni és védekezni az utolsó csepp vérig.” A Forradalmi Kormányzatnacs toborzó felhívására az ipari munkásság, agrárproletárok mellett jelentős számban jelentkeztek ifjúságok, paraszti fiatalok, diákok a Vörös Hadsereg alakulataiba. Egész ifjúsági szervezetek testületileg vonultak be frontszolgálatra.

E forradalmi honvédő háború harcai közben 1919 június 20—22. között tartotta meg hosszú évtizedekre programot adó első országos tanácskozást a forradalmi ifjúsági mozgalom akkori szervezete, a KIMSZ. A kongresszuson elfogadott program a magyarországi ifjúság mozgalma a nemzetközi ifjúság mozgalom részének tekintette, politikai programját elfogadta a kommunista párt programját, kulturális és sportprogramját pedig a következőkben jelölte meg: „a tudomány, technika, irodalom, művészet mindenkor állásának megfelelő ismeretek elsajátítása és ezek alapján álló világnézet megteremtése. Magasabb fokú testkultúrával együtt egészséges szellemi kultúra teremtése”. A megvalósítás módjával pedig a tanulás minden fajtáját, a szervezeten belül a társadalmi életre való nevelést, illetőleg „társadalmi élet élését” jelöli meg. E program megvalósítására már nem kerülhetett sor, mert a nemzetközi tülerő megdöntötte az első munkás-paraszti államot és negyedszázados bosszúval igyekezett a hatalomra került ellenforradalom a forradalmi mozgalomnak még a gondolatát is kiirtani.

Az ellenforradalom alatt megtett negyedszázados utat mártírok és hősök sirjai jelzik, de a forradalmi ifjúsági mozgalmat, amely alakulásakor a kommunista párt mellett kötelezte el magát, nem lehetett letörni, megsemmisíteni. 1919 novemberében az illegálisba kényszerített KIMSZ csatlakozott az első nemzetközi ifjúság szervezethez a Kommunista Ifjúsági Internacionáléhoz, amelynek alakuló kongresszusán 13 ország küldöttei, köztük Lékai János 219 000 tag képviselőiben vettek részt. Hosszú időn át ez volt szinte az egyetlen lehetőség a magyar forradalmi ifjúság számára, hogy hallassa szavát. A Magyar Tanácskormány megdöntése után először 1929 decemberében ült össze Budapesten a KIMSZ országos küldött-értekezlete, majd 1930. júliusában a KIMSZ II. kongresszusa. Mindkét alkalom és a közben lejátszó ifjúsági munkás sztrájkok, tüntetések majd a következő években elszaporodó vidéki KIMSZ sejték azt bizonyítják, hogy az egyre erősödő kommunista párt mellett szélesedik az ifjúsági mozgalom is.

Tovább fokozódott e lendület a Kommunista Internacionálé VII. kongresszusa után, amikor a KIMSZ a kommunista párt mellett következetes harcot hirdet a faszizmus elterjedése, az ifjúsági szervezetek militarizálása ellen. 1936 második felében a KIMSZ illegális szervezeteinek nagyrésze feloszlott, a kommunista fiatalok ismét életre keltették a szociáldemokrata párt Országos Ifjúsági Bizottságát, amely hosszú időn át biztosította a forradalmi ifjúsági mozgalom számára a legális munka lehetőségét, a kibontakozó népfront mozgalomba való bekapcsolódást, szervezte az ifjúság szociális helyzetének javításáért, a szélső jobboldali mozgalmak visszaszorításáért folyó harcot, s több száz önkéntest küldött a Spanyolországi polgárháború nemzetközi munkaszereibe.

Az 1939 szeptember 1-én kirobbant második világháború új körülményeket teremtett az ifjúsági mozgalom számára. Új feladatokat jelentett, új kapcsolatok kiépítésére volt szükség a korábbi évek döntően ifjúsági munkában. Az Országos Ifjúsági Bizottság az 1940-es években fáradhatatlanul munkálkodott a különböző ifjúsági rétegek egységbe tömörítésén.

Egyre kiterjedtebbé vált vidéki szervező munkája és konkrét kapcsolatok keresett és talált a fiatal antifasiszta értelmiségi körökkel is. Ifjúsági csoportok működtek Szegeden, Debrecenben, a Viharsarokban és a Dunántúl számos megyéjében. Az ifjúsági mozgalom csatlakozott a szabad, független, demokratikus Magyarország megteremtéséért harcoló függetlenségi mozgalomhoz. Akciói tömegdemonstrációk voltak a háború ellen, az ifjúság egységéért, szociális és politikai reformokért. A nemet megszállás ellen és a nyilas terror elleni fegyveres és megtorló fellépése pedig az ifjúsági mozgalom elszánt harcát biztositották, melyet már az újja alakult Kommunista Ifjúsági Szövetség szervezett.

A felszabadító hadműveletekkel egyidőben bontakozott ki a forradalmi ifjúsági mozgalom új szakasza, amelynek célja a Magyar Nemzeti Függetlenségi Front programjához kapcsolódóan az ország demokratikus átalakításában és újjáépítésében való részvétel, a széles körű demokratikus ifjúsági mozgalom alapjainak lerakása. E programot először a Szegeden 1944 október 20-án megalakult Kommunista Ifjúsági Szövetség hirdette meg, majd a kezdeményezésére kibontakozott az ifjúsági mozgalom demokratikus egységsszervezete, a Magyar Demokratikus Ifjúsági Szövetség. Programja a korábban kibontakozó ifjúsági egységre alapult és széles körű demokratikus ifjúsági mozgalom kibontakozását alapította meg. A népi demokratikus forradalom első szakaszának olyan ifjúsági programja volt ez, amely biztosította az ország demokratikus átalakításában és újjáépítésében való részvétel valamennyi ifjúsági réteg számára. Követelte politikai szabadságjogainak kiszélesítését, a fasiszta jellegű ifjúsági szervezetek feloszlását, az ifjúság helyzetének, munkaviszonyainak sürgős megjavítását és vállalta azoknak a gazdasági, politikai követeléseknek a messzemenő támogatását, melyet az Ideiglenes Nemzetgyűlés, az Ideiglenes Nemzeti Kormány és a helyi Nemzeti Bizottság hirdettek meg. Az ifjúság széles tömegeinek bekapcsolása az ország politikai vérkeringésébe, az országos jellegű feladatok végrehajtásába olyan célkitűzés volt, amely meghallgatásra talált a legkülönbözőbb ifjúsági rétegekben. Ezt a nagyon helyes politikai elvet, melyet a kommunista párt kezdeményezésére kezdetben valamennyi demokratikus politikai párt is elfogadott a hatalomért folyó harcban a legkülönbözőbb párt, egyházi és egyéb politikai érdekek szolgálatába igyekeztek állítani különböző csoportok. Az ifjúság demokratikus egységének megteremtésére hivatott MADISZ mellett a kisebb-nagyobb jelentőségű, tágabb vagy szűkebb programmal induló politikai, egyházi, kulturális és sport egyesületek, szervezetek alakultak. Valamennyi jövőjét azonban megalakulása pillanatában meghatározta az a tény, hogy őszintén akarta-e, támogatta-e az ország demokratikus átalakításának, újjáépítésének, politikai hatalmi viszonyai alakulásának azt az útját, amely a legszélesebb néptömegekre támaszkodva a felszabadító hadműveletekkel párhuzamosan kibontakozott, majd kormányprogrammá és így konkrét feladatává vált. Ez a rendező elv a belpolitikai élet heves harcaival összhangban formálta, alakította az ifjúsági mozgalom egységét is. Előbb az 1848—49-es forradalom és szabadságharc 100. évfordulójának megünneplésére való felkészülés akcióprogramjai, majd az egyes ifjúsági rétegek egyre világosabbá váló

egységese célkitűzése alakította ki tartalmilag és szervezetileg az új egységsszervezeteket a munkás, paraszt, középiskolás és egyetemista ifjúság körében. Az ezeket összefogó Magyar Ifjúsági Népi Szövetség már előkészítője volt a célkitűzéseiben, programjában az egész ifjúság érdekeit jól képviselő Dolgozó Ifjúsági Szövetségnek, amely azonban a személyi kultusz éveiben az akkori pártvezetés súlyos hibáit, az ifjúsági mozgalomban bürokratikus áttételekkel alkalmazta, s ezzel az ifjúság jelentős tömegeiben azt a szemléletet alakította ki, hogy a párt hibás, a személyi kultusz miatt deformálódott programja és gyakorlata azonos a szocializmussal, annak elméletével és gyakorlatával. A DISZ ennek ellenére számottevő sikereket ért el. Sok ezer fiatal ismertette meg a marxizmus-leninizmus elméletét, tízezreket vont be a társadalmi tevékenységbe, tanított meg a hazáért végzett munka örömeire.

A forradalmi ifjúsági mozgalom félszázados tapasztalatait magának valló ifjúsági szövetségként alakult meg 1957-ben a Magyar Kommunista Ifjúsági Szövetség, amely bátran vallotta magát az ellenforradalom utáni konszolidáció időszakában a forradalmi ifjúsági mozgalom utódjának, harcai folytatójának. Vállalta, hogy a forradalmi ifjúsági mozgalom újjáteremtését a magyar ifjúság legszebb hagyományaira építve végzi el. Tömöríti a magyar ifjúság leghaladóbb részét, akik vállalják hazánk szocialista építésének minden gondját, örömet, Kongresszusain az ifjúság egészének, országos konferenciáin pedig az egyes ifjúsági rétegeknek adott és ad széles körű programot, amelyekben a konkrét eredmények elemzésén túl világosan körvonalazza a tennivalókat. Az elmúlt években különös hangsúlyt kapott a KISZ egyetemi tevékenysége is.

Az egyetemi ifjúsági mozgalom szerves részét kell, hogy képezze az ifjúsági mozgalomnak, mint ahogy az az elmúlt évtizedekben is fontos szerepet kapott, hiszen az egész ifjúság olyan jelentős részéről van szó, amely felkészültségénél, leendő munkájánál fogva befolyással van hazánk jelen, de különösen jövőbeni szellemi arculatára, a népgazdaság, a tudomány, a kultúra, a jövő nemzedékének nevelésére, a társadalmi élet minden területén. Ennek a felismerésnek alapján fogalmazta meg a KISZ KB mai napig már három országos konferenciáján az egyetemi és főiskolai hallgatók egyre szélesebb körű bekapcsolását a közéletbe, az egyetemi munka feltételeinek megjavítását célzó javaslatait. 1966 óta a konferenciák olyan széles lehetőségeit nyitották meg az egyetemi ifjúság számára az egyetemen belül és kívül mind a szakmai felkészülés, mind a társadalmi, közéleti tevékenység terén, amelyre korábban egyetlen időszakban sem volt példa. E lehetőségekkel élni kell tudni az egyetemi és főiskolai ifjúságnak. A mai egyetemi és főiskolai ifjúsági mozgalom csak úgy lesz méltó folytatója elődeinek, ha felismeri mai feladatait és megkeresi azok megvalósításának útjait, módjait is.

A forradalmi ifjúsági mozgalom ötven évének legnagyobb tanulsága a következő évtizedekre is követendő célt ad ifjúságunk egészének. A magyar ifjúság legjobbjai az emberi haladás, a haza szolgálatába állították fiatal erőiket áldozatot vállalva, önzetlenül, s ennél nemesebb célt a szocializmus építő Magyarországi fiatalja sem állíthat maga elé.

NAGY ISTVÁN

AZ ELSŐ HO

Szavay István felvétele

Pártmunka, pártépítés

Beszélgetés

dr. Kra kó András
adjunktussal, a bölcsészkar
pártsszervezet titkárával

A FELCSATTANO TAPSOKKAL együtt dobogtak a szívek, az arcokat a félszázados ünnep melege vonta pirosba. A tudományegyetem ünnepségének legmeghatóbb jelenete volt az, amikor a pártba való belépésük huszadik évfordulójára emlékező kommunisztáknak átnyújtották a Lenin képpel díszített okleveleket. A „legfiatalabb veteránokat” ünnepelték azok is, akik a párt régebbi harcosai. Köztük dr. Krajkó András adjunktus, a bölcsészkar pártalapszervezet újraválasztott titkára, aki jövőre már kommunista elkötelezettségének negyedszázados jubileumára emlékezhet. S most, amikor a választások után az alapszervezet munkájáról beszélgetünk, azokról esik szó, akik talán majd a százados évfordulón veszik kezükbe az oklevelet: a jövő fiatal kommunista szakembereiről.

— Szívesen beszélék a pártépítésnek erről az igen fontos mozzanatáról — mondja — mert nem tudom elképzelni a megfelelő pártmunkát anélkül, hogy az utánpótlásról ne gondoskodnánk.

Nálunk a pártépítésnek — hogy úgy mondjam — nem volt sohasem „reszort” jellege, mindig az alapszervezet egészének feladata volt ez. A gyakorlatban természetesen a munka javarészt egyes évfolyamfelelősök, kollegiumi patronálók, pártcsoport vezetők végzik, akik állandóan figyelemmel kísérik a hallgatókat.

Mindig van 20—30 ilyen fiatal. Természetesen, nem lesz mindegyikük párttag: vannak, akik már itt kérik felvételüket, de vannak olyanok is, akik későbbi munkahelyükön. Évente 2—3 alkalommal a pártcsoportok megtárgyalják a pártépítés feladatait: előbb azt, hogy kik jöhetnek számításba, később azt, hogy a megfigyelt hallgatóknak milyen a politikai fejlődése, s kik azok, akik esetleg azóta túntek fel állásfoglalásukkal, munkájukkal, majd, végül, ajánlják azt, aki megérett a pártba való felvételre. Évente általában tizenöt hallgatót kér felvételre.

— A hallgatók állandó cserélődése nem okoz-e nehézséget?

— Egyik legnagyobb eredményünk az, hogy elértünk egy bizonyos stabilitást. Néhány éve még csak negyed-ötödészeket vettünk fel, s akkor év végén a hallgatói pártcsoport mindig kicserélődött. Az a helyzet, hogy bizonyos megköthetőséggel szembe kell néznünk, hiszen a 21 éves korhatár s a két éves egyúttlét már meghatározza azt, hogy csak a harmadévesek jöhetnek számításba. Ezért a I—II. évfolyam csak a megfigyelésre, a választásra alkalmas, de akit harmadéves korában fölveszünk, az még két évig tartozik pártsszervezetünkhez. Így értük el, hogy ez a sajátos fluktuáció csak a párttaghallgatók felét érinti, s a bázis mindig megmarad.

Hozzá kell tennem azt is, hogy, noha ebből a szempontból előkelő helyen állunk, s kétszer annyi hallgatót veszünk fel, mint más karokon, éppen az elmúlt évben végzett felméréssel tártuk fel, hogy nem merítettünk ki még minden tartalékot. Hiszen karunkon mintegy száznegyven KISZ-aktivista van, olyan fiatal tehát, aki munkájával alkalmasságát bizonyítja, s mégis csak tizenkét százalékukat vesszük fel.

— A legutóbbi alapszervezeti választások után figyeltünk fel arra, hogy a bölcsészkar vezetőségben hallgató is van. Mit jelent ez gyakorlatilag?

— Úgy véljük, az egyetemi pártmunkának abból kell kiindulnia, hogy intézményünk bázisa — a hallgatóság, s a pártsszervezetnek munkatársait ennek megfelelően alakítania. A mindenkori titkár az aki az általánosabb egyetemi kérdésekkel foglalkozik, a vezetőség egy tagja pedig az oktatói pártsszervezetekkel, az oktatási kérdésekkel. A többiek a KISZ-szel: a patronáló munkával, a hallgatói pártsszervezettel. A hét tagú bizottságban három kommunisztának eleve az a „reszortfeladata”, hogy a hallgatókat kísérje figyelemmel.

Az hogy munkánk ifjúság-centrikus szükségessége tette, hogy egy tapasztaltabb fiatal be is kerüljön a vezetőségbe. Ez már csak azért is fontos, mert a pártépítés nem zárul le a tagfelvétellel: az új kommunisztákat meg kell ismertetni a pártlelletel, foglalkoztatni kell őket.

A MEGÍRT BESZÉLGETÉS itt le is zárul. S lehet, lesz, akinek úgy tűnik, hogy túlságosan szűk keretek között mozgott, hiszen az új vezetőség feladatai közül csak egyet szemelt ki a riportter. De a bölcsészkaron talán ezt tartják a legfontosabbnak. Azt, hogy a következő húsz-huszonöt év tanárai közül minél többen lépjenek majd át a párt léteinek második századába.